

Forum Standaardisatie

Wilhelmina v Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Postbus 96810
2509 JE Den Haag
www.forumstandaardisatie.nl

notitie

Opname IFC op de lijst voor 'pas toe of leg uit'

FORUM STANDAARDISATIE

Agendapunt:	4C		
Bijlagen:	Expertadvies en consultatiereacties		
Aan:	College Standaardisatie		
Van:	Forum Standaardisatie		
Datum:	4 oktober 2011	Versie	1.0
Betreft:	Opname Industry Foundation Classes (IFC) op de lijst voor 'pas toe of leg uit'		

Waarom is een keuze belangrijk?

Het werken met digitale bouw-informatiemodellen neemt op dit moment een grote vlucht. Voor de overheid kan dit waardevol zijn voor bijvoorbeeld vergunningverleningsprocessen, maar ook als opdrachtgever. Opname van de standaard IFC biedt duidelijkheid over het wenselijke open bestandsformaat voor dergelijke modellen en voorkomt dat overheden kiezen voor concurrerende gesloten standaarden.

Waarom kunt u met een 'gerust hart' ja zeggen tegen deze standaard?

Een expertgroep heeft de standaard gescoord op de gestelde criteria. Daarnaast zijn in de consultatie diverse opmerkingen gemaakt, die voornamelijk aanvullend/verduidelikend zijn op het advies. Het belangrijkste aandachtspunt is dat niet iedere IFC-toepassing modellen op basis van de standaard op dezelfde manier inleest. Bij bijvoorbeeld vergunningverlening zou dat tot problemen kunnen leiden (bijv. de overheid 'ziet' iets anders op het scherm dan de indiener). Om die reden wordt het Benelux 'chapter' van de beheerder (buildingSMART) opgeroepen om binnen een jaar na opname een (verbeterde) verificatiemogelijkheid voor toepassingen te realiseren. Deze partij heeft in de consultatie reeds aangegeven hiermee aan de slag te willen gaan.

Zijn er risico's verbonden aan de keuze?

De overstap naar digitale processen rondom de bouw brengt naast voordelen ook operationele risico's met zich mee (door de invoering nieuwe processen, systemen, etc.). Deze risico's hangen echter samen met digitalisering en niet specifiek met de keuze voor IFC.

Gevraagd besluit

Het College Standaardisatie wordt gevraagd in te stemmen met:

Datum

4 oktober 2011

1. De opname van IFC op de lijst met open standaarden voor 'pas toe of leg uit';
2. Voor het functionele toepassingsgebied "*Uitwisseling in het kader van bouwwerk-informatiemodellen*" en het organisatorische werkingsgebied "*Overheden en instellingen uit de (semi-) publieke sector*";
3. Het oproepen van het Benelux-chapter van 'buildingSMART' om binnen een jaar een verificatiemogelijkheid (conformance test) van IFC-software te realiseren;
4. Ter bevordering van de adoptie aan overheidsorganisaties te adviseren om daar waar mogelijk uit te gaan van de zogenaamde 'coordination view' binnen IFC.

Toelichting

Waar gaat het inhoudelijk over?

Het gaat om Industry Foundation Classes (IFC) versie 2x3 TC1. De standaard wordt beheerd door buildingSMART International.

De standaard Industry Foundation Classes (IFC) maakt het mogelijk om een driedimensionaal geometrisch model van een bouwwerk digitaal vast te leggen, inclusief de gegevens van de daarin ondergebrachte elementen en hun onderlinge relaties. Dit model kan vervolgens uitgewisseld worden tussen partijen die betrokken zijn bij ontwikkeling, vergunningverlening, beheer en onderhoud van een gebouw. Een bouwwerk informatie model gaat dus verder dan een bouwtekening: een bouwtekening bevat enkel een geometrisch model ('tekening'), terwijl een bouwwerk informatie model ook allerlei kenmerken digitaal vastlegt.

Voor de overheid is deze digitalisering (ook wel 'BIM' genoemd – bouw informatie modellen) relevant. Enerzijds omdat de overheid een grote opdrachtgever is van gebouwen maar anderzijds vooral ook vanuit het perspectief van vergunningverlening, toezicht en handhaving (bijvoorbeeld de omgevingsvergunning). De keuze voor één open standaard is dan van groot belang.

Hoe is het proces verlopen?

Na een intake is een expertgroep samengesteld. Deze expertgroep heeft onder leiding van ir. Peter Bonsma een expertadvies opgesteld. Dit expertadvies is vervolgens ter consultatie aangeboden.

Hoe scoort de standaard op de toetsingscriteria?

- De standaard scoort voldoende tot goed op de meeste toetsingscriteria (openheid, bruikbaarheid, potentieel en impact):
 - De *openheid* wordt gewaarborgd door het feit dat de standaard beheerd wordt door een onafhankelijke non-profit organisatie (buildingSMART) van samenwerkende partijen uit de sector.
 - De standaard verhoudt zich goed ten aanzien van concurrerende standaarden. Behalve leverancier-specifieke standaarden, zeer specifieke niches en aanvullende standaarden in aanpalende domeinen zijn er geen open alternatieven. (*bruikbaarheid*)
 - Er is een duidelijk *potentieel* voor opname op de lijst.
 - De *impact* is beperkt tot specifieke risico's rondom digitalisering van processen in de bouw. Hoewel deze niet zozeer samenhangen met de standaard IFC, maar meer met digitalisering op zich, moeten deze wel onder ogen worden gezien. Het gaat dan bijvoorbeeld om

veranderingen in werkprocessen, aanschaf van nieuwe apparatuur, archivering van digitale bestanden, etc.

Datum
4 oktober 2011

Een specifieke opmerking wordt gemaakt ten aanzien van de beschikbare conformance testen, deze zijn nu ontoereikend. Hierdoor kan onvoldoende worden vastgesteld of een softwarepakket de standaard juist implementeert, met alle gevolgen voor de interoperabiliteit van dien. De expertgroep adviseert de totstandkoming van een betere conformance test als voorwaarde te stellen voor opname op de lijst.

Wat is de conclusie van de expertgroep en consultatie?

De conclusie van de expertgroep is dat de standaard bijdraagt aan de doelen van de lijst en in principe opgenomen zou moeten worden. Eerst zou echter de gestelde randvoorwaarde ingevuld moeten worden, te weten de aanwezigheid van een goede conformance test.

In de consultatieronde hebben de volgende partijen een reactie gestuurd. Indien nodig wordt per partij in cursief een korte reflectie gegeven m.b.t. de impact op het expertadvies:

BuildingSMART Benelux

De organisatie geeft aan graag bereid te zijn om te voldoen aan de oproep in het expertadvies om te komen tot een verbeterde mogelijkheid voor conformance testen / verificatie testen van softwarepakketten. Daarnaast heeft men enkele kleine inhoudelijke toevoegingen op het advies.

Programmabureau Nederland Open in Verbinding

Het programmabureau is verheugd dat er een standaard uit de bouwsector wordt voorgesteld voor 'pas toe of leg uit'. Voor de toekomst suggereert men om – in gezamenlijkheid – ook naar andere standaarden te kijken (zoals o.a. COINS en VISI). Men steunt de conclusies uit het huidige expertonderzoek.

COINS en VISI zijn eerder aangemeld voor de lijst voor 'pas toe of leg uit', maar om wisselende redenen (nog) niet in behandeling genomen. In het expertadvies IFC is de samenhang met beide standaarden aangegeven. Daar is de conclusie dat het gaat om grotendeels aanvullende toepassingen.

Belastingdienst

De Belastingdienst constateert dat deze standaard uit de bouwsector voor hen niet relevant is.

Ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties

BZK merkt op dat de Rijksgebouwendienst onderdeel is van dit ministerie. Men geeft aan dat, hoewel vastgesteld, de informatienorm van de Rijksgebouwendienst (die o.a. het gebruik van IFC omvat) pas per 1 november 2011 van kracht wordt. Men onderschrijft de conclusies.

PROXY Laboratories

Deze organisatie wijst er op dat het binnen de farmaceutische sector cruciaal is om aan strenge vergunningseisen te kunnen voldoen. Daarvoor zouden, behalve de standaard IFC, ook aspecten van het gebouw geclassificeerd moeten worden (installaties, risicobeheersing, etc.). Men noemt NEN2580 ten behoeve van kantooromgeving. Voor de toekomst zou dit mogelijk een verdieplingsrichting kunnen zijn.

Datum

4 oktober 2011

Dit zou zeker zinvol kunnen zijn, maar is niet randvoorwaardelijk. Vanwege vermeende gebrekkige openheid is de aanpalende standaard IFD (die een classificatie van bouwtechnische aspecten omvat) nog niet meegenomen. Desalniettemin zou de overheid in de toekomst bepaalde vergunningvereisten (b.v. voor de omgevingsvergunning op basis van het bouwbesluit) kunnen vertalen naar attributen in IFC. Aangezien bouw informatie modellen nu nog aanvullend zijn op de bouwtekening en overige (documentaire) indieningsvereisten (die wettelijk verplicht zijn), is dit nu nog niet noodzakelijk.

Kamer van Koophandel

De Kamer van Koophandel stelt geen gebruik te hoeven maken van IFC, aangezien het niet hun sector betreft. Men suggereert om de Kamer van Koophandel als ZBO uit te sluiten in het werkingsgebied.

Het is niet nodig specifieke organisaties uit te sluiten. Wel zal de Kamer van Koophandel waarschijnlijk – gegeven het toepassingsgebied – niet snel te maken krijgen met IFC.

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie

Men is akkoord met opname.

Welke additionele adviezen zijn er ten aanzien van de standaard?

- Verificatiemogelijkheid (conformance test)
Op dit moment zijn er onvoldoende mogelijkheden om goed te toetsen of een softwarepakket de standaard goed implementeert. Hierdoor zou het kunnen voorkomen dat de 'ontvanger' iets anders op het scherm krijgt dan de 'verzender', zonder dat men dit van elkaar weet. Met een verbeterde verificatiemogelijkheid (conformance test) zou meer duidelijkheid verkregen kunnen worden over de vraag of een softwarepakket de standaard op een correcte manier implementeert.
In de consultatiereactie heeft het Benelux-chapter van 'buildingSMART' (de Nederlands/Belgische vertegenwoordiging bij het beheer van de standaard) aangegeven dit te willen oppakken.
- Coordination view
Als extra advies (buiten de verplichting 'pas toe of leg uit') ter bevordering van de adoptie suggereert de expertgroep om – daar waar dat kan – uit te gaan van de zogenaamde 'coördination view'. Deze view definieert een minimale deelsset van uitgewisselde kenmerken uit het model.

Bijlagen

1. Expertadvies IFC, 5 augustus 2011¹
2. Overzicht reacties consultatieronde:
 - BuildingSMART Benelux
 - Programmabureau Nederland Open in Verbinding
 - Belastingdienst
 - Ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties
 - PROXY Laboratories
 - Kamer van Koophandel
 - Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie

¹ Zie voor expertadvies en consultatiereacties: <https://lijsten.forumstandaardisatie.nl/open-standaard/ifc>